

— **Študirana žena in zakon.** Dva člana vseučilišča v Pittsburgu v Ameriki, Tosvell Johnson in Berta Stuzma, sta postavila statistiko, koliko študiranih žensk se poroči in koliko jih je, ki imajo otroke. Seveda sta se morala omejiti na en zavod, in sicer na visoko šolo v Wellesleyu. Izmed mladih deklet, ki so od leta 1879. do 1888. študirale v Wellesleyu, jih je 1. 1915. bilo 55% poročenih. Med njimi je bilo 37% takih, ki so se poročile šele deset let po končanem študiju, 29% pa takih, ki so se poročile šele dvajset let po končani šoli. In koliko imajo te žene otroke? Povprek ima vsaka 0:87 otroka. Torej nima vsaka niti enega otroka. Te številke so važne. Če naj ostane prebivalstvo Združenih držav vsaj tako številno, kakor je zdaj, bi morala vsaka poročena Američanka imeti več otrok. Vzrok, da ravno študirane žene nimajo otrok, je ta, da v ženskih kolegijih ravno v najlepših dekliških letih ne pridejo nikdar v moško družbo in da nimajo niti pojma o gospodinjstvu in oskrbi otrok. Zaradi tega čakajo samo na moža, ki so jako imoviti. Ameriški moški so pa taki, da nič preveč ne vprašajo za učenost pri ženskah, nego le za lepoto, prijaznost in vesel temperament.

— **Prepoved cirilice v bosanskem poštnem in brzojavnem prometu.** Iz Sarajeva poročajo: Vojno ministrstvo je prepovedalo uporabo cirilice v poštnem in brzojavnem prometu. Vsi naslovi in druge pismene, za pošto namenjene navedbe morajo biti pisane v latinico ali z gotico. Podpisi strank s cirilico se smatrajo samo za podkrižanje.

— **Čitalnice za vojake na Švicarskem.** Jako koristna in posnemanja vredna naprava obstoji že več let na Švicarskem. V vsakem še tako majhnem kraju, v katerem se nahaja vojaštvo, se nahaja tudi čitalnica z najrazličnejšimi časopisi in dobrimi knjigami, a za neznan denar dobe vojaki v njej tudi čaj, kavo in druge jedi. Take čitalnice so ustanovile in jih vzdržujejo privatna dobrodelna društva. V njih se v prostem času shajajo vojaki, čitajo, in kar je glavno, vzdržujejo se od alkohola in drugih njegovih posledic. To zadnje je tudi glavni namen njihovega ustanavljanja.

— **Skrajšanje ponavljalne dobe za stavbinski izpit.** Izšla je ministrska naredba, ki pooblašča politične deželne oblasti, da smejo kandidate, ki so bili pri stavbinskih izpitih reprobirani že eno leto, pripustiti k izpitu že pred potekom leta.

— **Obsodba.** Časnikar in civilni geometer Vaso Nastić iz Zemuna je bil na zagrebškem domobranskem sodišču obsojen na tri leta težke ječe, ker je lani, ko so srbski vojaki vdrl v Zemun, hodil po Zemunu roko pod roko s srbskimi vojaki in z njimi prepeval srbsko bojno pesem.

— **Madžarske šole na Hrvaškem.** Samo v veliki županiji Virovitica na Hrvaškem je 27 ljudskih šol, na katerih je učni jezik madžarski.

— **Hrvatski list na bojišču.** Kakor poročajo zagrebški dnevniki, izdaja zagrebški domobranski polk na bojišču svoj poseben list »Sodrug«, ki ga urejuje nadporočnik Ivo Klučka. List vsebuje tudi zabavni del.

— **Dr. Stjepan Šimunović †.** Na bojnem polju je padel hrvaški pesnik dr. Stjepan Šimunović, doma iz Dubrovnika. Promoviral je šele lansko leto.

— **Umrli je v Zagrebu vpokojeni profesor cerkvenega prava na zagrebškem vseučilišču dr. Ferdo Belaj.**

— **Oporoka umrlega nadškofa Kohna.** Sedaj je bila razglašena oporoka pred kratkim umrlega nadškofa Kohna. Listi poročajo, da je zapustil 1.300.000 K za ustanovitev češkega vseučilišča v Olomucu. O svojem delovanju kot knezonadškof in o vzrokih svojega odstopa piše dr. Kohn v oporoki: Kot knezonadškof sem se trudil z vsemi močmi, da bi izpolnil svoje dolžnosti. Pošteno sem se trudil, da bi sam tako živel in delal, kakor sem kot nadškof vernike učil in zato sem se 12. marca 1914 odpovedal nadškofiji, ko mi je kongregacija koncila v Rimu naznanila, da moje škofijsko delovanje ni na dušno korist zaupanega mi ljudstva. To mi je bilo povedano, ne da bi bil zaslišán, brez sodišča in brez sodnikov, in moja nujna prošnja, naj se mi vendar pove, kdo me toži in česa sem obdolžen, ni bila uslišana. Predložen mi je bil brezimen zapisek obdolžitve, in nič več. — Končno določa dr. Kohn v svoji oporoki, da hoče, naj bo preprosto pokopan in naj ne bo k njegovemu pogrebu povabljen noben cerkven in noben državni dostojanstvenik. »Bil sem izgnanec in hočem to ostati do zadnjega. Vsak duhovnik, ki se udeleži mojega pogreba, ne da bi bil povabljen, naj dobi deset kron v zlatu.«

— **Belgrajska vseučiliška knjižnica.** »Belgrader Nachrichten« poročajo, da je dobila policija več tisoč knjig juristične fakultete, a ravno tako je odkrita tudi knjiž-

nica nemškega seminarja, ki šteje nad 4000 knjig.

— **O knezoškofu dr. Bauru.** Kardinal knezoškof dr. Bauer je umrl. Dr. Bauer je bil do leta 1904 škof v Brnu. Ko je 14. marca 1904 prisilil papež olomuškega knezoškofa dr. Kohna, da je odstopil in mu prepovedal bivanje v njegovi nekdanji škofiji, je prišel dr. Bauer na njegovo mesto. Prišlo je do spora med obema zaradi imetja, ki je takrat obračal nase pozornost vsega sveta. Končno je dr. Kohn objavil pismo, v katerem je napadal dr. Baura, češ, da mu je na podlagi prepovedi bivati v Olomucu preprečil biti prisoten pri inventiranju ter zastopati svoje pravice, niti ni pripustil njegovega zastopnika. — Olomuška nadškofija je ena najbogatijših. Po davčnih izkazih znašajo letni dohodki nadškofa nad 670.000 K, torej skoraj 2000 K na dan. Kakor znano je tudi dr. Kohn pred par dnevi umrl in zapustil nad en milijon za bodoče češko vseučilišče v Brnu.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE.

Za »Rdeči križ« itd. 38.354 K 07 v.
III. vojno posojilo 264.048 K 69 v.

Skupna vsota 302.402 K 76 v.

ZAHVALA.

Ob moji 50letnici mi je došlo toliko čestitk z raznih strani, da se mi ni moglo vsem dragim sošolcem, prijateljem in znanec posebe primerno zahvaliti. Navdaja me zavest, da je moja pot prava. Kakor moje dosedanje in bodoče delo naj bodo tudi ti prijazni spomini posvečeni vzorom Vaše in moje mladosti! Srčna hvala!
Ivo Trošt.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. V. v S.: Vaše odpovedi nikakor ne moremo vzeti v vednost. Ob veličanstvu smrti preneha vsako sovraštvo. Ravnali smo le tako, kakor nam velevala čustva humanitete. Ako drugi nečejo ali ne morejo tako — svobodna jim pot! Mi se zavemo, da smo ljudje, ne da bi se hoteli delati lepše, nego smo v resnici ali pa da bi hoteli kovati orožje za boj, ki lahko pride. Naša vest nam pravi, da smo ravnali prav. In zato upamo, da nas razumete! Vaša odpoved pa je, kakor da je ni! Le z nami naprej do srečnega konca!

Do časa, ko se urede razmere, bomo svoj list izdajali vsakih 14 dni. Prosimo vztrajne moralne in materialne podpore!

Naznanilo.

Pri »Popotniku« so se obrnile razmere toliko na bolje, da poskusimo zopet z izdajanjem. Prva letošnja številka, ki bode glede vsebine na višini aktualnosti, izide 25. t. m.

Ako bode zavedno slovensko učitelstvo vztrajno pri marljivem delu v proslavi naše edine slovenske pedagoške revije, kakor smo izrekli željo v okrožnici na Zavezina društva, potem rešimo list iz resne nevarnosti.

Vse naročnike prosimo, da plačajo list naprej!

Vodstvo Zaveze.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3— dalje.

Čevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustrovan cenik.

Najboljši pripomoček za priučenje

:: nemškega jezika je ::

Tumlirz „Nemška jezikovna vadnica za nenemške šole“.

Izdaja v 3 zvezkih:

I. zvezek
75 strani z 32 podobami,
cena vez. K —80

II. zvezek
136 strani s 14 podobami,
cena vez. K 120

III. zvezek
180 strani s 37 podobami,
cena vez. K 180

s slovenskim besednjakom

k I. zvezku
23 strani, cena broš. 20 h

k II. zvezku
61 strani, cena vez. 40 h

k III. zvezku
85 strani, cena vez. 50 h.

Sestavil učitelj Andrej Rapè v Ljubljani.

Založil F. Tempsky na Dunaju.

Dobiva se v vseh knjigarnah.

Preizkusni izvodi za vpeljavo šol. vodstvom brezplačno!

Ali ste že pridobili mladinskemu listu „Zvonček“ novega naročnika?

Ali ste že član društva „Jubilejska samopomoč“?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštnine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitni dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik IVAN SCHMEIDEK, učitelj v Krtini, p. Dob.

Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, r. z. z o. j. v Ljubljani.

Čekovni račun št. 66312.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se priporočajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 5%.

Obrestovanje se pričinja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsakega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruška plačnje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsakih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesecni rok	in sicer	11	à 9 K — h,	12	4 K 73 h
A	v 12	17	6	18	3
B	18	23	4	24	4
C	24	37	3	38	66
D	38	45	2	46	1
E	46	59	2	60	70
F	60	69	1	70	1
G	70	84	1	85	1
H	85				

Informacije pošilja zadruška vsakomur franco, kdor vpošlje 20 h v pisemskih znakah. Na prošnje brez vpošiljave navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadruško, ne na posamezne člane načelstva. Zadružni lokal je v Ljubljani, Franciškanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izjemni praznikov vsak četrtek od 1/22. do 1/23. ure popoldne in vsako soboto od 6. do 7. ure zvečer.